

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobce **P. P.**, zastoupeného JUDr. Bořivojem Ježkem, advokátem se sídlem Dlouhá 583/9, 541 02 Trutnov, proti žalovanému **Krajskému úřadu Královéhradeckého kraje, odboru vnitra a krajský živnostenský úřad**, se sídlem Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 5. 2. 2009, č. j. 835/VZ/2009, za účasti osob zúčastněných na řízení 1. Ing. A. K., 2. Ing. J. N., CSc., v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 12. 2009, č. j. 30 Ca 35/2009 - 29,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **s e** náhrada nákladů řízení **n e p ř i z n á v á .**
- IV. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím ze dne 5. 2. 2009 zamítl žalovaný odvolání žalobce proti rozhodnutí Obecního úřadu Havlovice ze dne 18. 11. 2008, č. j. 5/2008/Dv., jímž byl zrušen údaj o místu trvalého pobytu žalobce na žádost osob zúčastněných na řízení podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o evidenci obyvatel“). Dospěl k závěru, že byly kumulativně splněny obě podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Uživací právo žalobce k nemovitosti na adrese H. č. p. 228 zaniklo nabytím právní moci rozsudku Okresního soudu v Trutnově ze dne 28. 2. 2007, č. j.

26 C 196/2004 - 301, a žalobce tedy uvedenou nemovitost neužívá, ani užívat nemůže, neboť od nemovitosti nevlastní klíče. Nelze souhlasit s tvrzením žalobce, že předmětnou nemovitost užívá, jelikož užívá garáž a zahradní chatku postavenou na pozemku p. č. 326, neboť tato garáž ani chatka nejsou objekty určenými k bydlení ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel; tyto objekty nadto nejsou označeny č. p. 228, nejedná se tedy o objekt, který je veden v evidenci obyvatel jako místo trvalého pobytu žalobce.

Žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného žalobou podanou u Krajského soudu v Hradci Králové; ten rozsudkem ze dne 15. 12. 2009, č. j. 30 Ca 35/2009 - 29, žalobu zamítl. Nejprve zdůraznil, že rozhodnutí o zrušení údaje místa trvalého pobytu je v souladu s usnesením rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2007, č. j. 2 As 64/2005 - 108, www.nssoud.cz, rozhodnutí, které lze přezkoumat v řízení před správními soudy. Dále krajský soud konstatoval, že byly splněny obě podmínky pro zrušení trvalého pobytu v souladu s § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel. Z rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 11. 2007, č. j. 26 Co 232/2007 - 356, jasně vyplývá, že žalobce pozbyl užívací právo k předmětnému domu. Rovněž podmínka faktického užívání domu není v předmětné věci splněna, protože žalobci nejen že k objektu nesvědčí žádné užívací právo, ale nemá ani potřebu v něm své bytové potřeby a právo na trvalé bydlení realizovat, neboť dlouhodobě bydlí i se svou rodinou v Ú. na adrese J. 939. Skutečnost, že žalobce užívá zahradní kolnu a garáž není právně rozhodná, neboť toto nejsou objekty určené k bydlení ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel.

Žalobce (dále též „stěžovatel“) napadl rozsudek krajského soudu včas podanou kasační stížností namítaje, že je dán důvod podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“), tj. nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení. Stěžovatel rovněž v souladu s § 107 s. ř. s. navrhl přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, neboť výkon nebo jiné právní následky rozhodnutí by pro něj znamenaly nenahraditelnou újmu.

Stěžovatel odkázal na všechna svá předchozí podání a podotkl, že zásadně nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že byly splněny všechny zákonné podmínky pro zrušení trvalého pobytu na adrese H. č. p. 228. Zejména nebyla splněna podmínka neužívání objektu (bytu). Byt ve druhém nadzemním podlaží domu č. p. 228 v H. byl stěžovatelem užíván od narození až do doby než mu ze stran sestřenic začal být do bytu zamezován přístup, zejména výměnou zámků u hlavních domovních dveří. Naopak byt sestřenic v prvním nadzemním podlaží je užíván velmi sporadicky, neboť v předmětném bytě od smrti jejich otce, který zemřel více jak před osmi lety, žádná z nich nebydlí. Z předmětného domu byla stěžovateli dne 18. 10. 2008 neoprávněně demontována zamčená poštovní schránka, jež byla sestřenicemi odcizena. Byl nucen zajistit si novou poštovní schránku, kterou namontoval na svou garáž, a obeznamil poštovní doručovatelku s novým umístěním schránky. Stěžovatel rovněž upozornil, že stále hradí v předmětném domě inkaso, což doložil rozpisem bezhotovostní platby SIPO, platí také pevnou telefonní linku, popelnici, vodné a stočné. Závěrem popřel argumentaci, že zahradní chatka a garáž nejsou objekty určenými k bydlení, neboť jak jemu tak i jiným fyzickým osobám bylo jako místo trvalého pobytu zapsána adresa H. č. p. 146, což také není objekt určený k bydlení, nýbrž budova Obecního úřadu v Havlovicích, kde je pouze obecní úřad, pošta a knihovna.

Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaný se ve vyjádření ke kasační stížnosti plně ztotožnil s výroky i odůvodněním rozsudku krajského soudu. Zopakoval, že obě podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu byly splněny. Podílové spoluvlastnictví stěžovatele k předmětnému objektu bylo rozsudkem Krajského soudu v Hradci Králové zrušeno a dům byl přikázán do podílového spoluvlastnictví osob zúčastněných na řízení s povinností zaplatit stěžovateli vypořádací podíl. Ke splnění podmínky neužívání objektu žalovaný konstatoval, že zákon o evidenci obyvatel akceptuje faktický stav, bez ohledu na to, proč občan právo na bydlení nerealizuje. Užívání garáže nebo zahradní chatky nelze považovat za užívání objektu ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel, stejně jako nelze užíváním rozumět ani napájení garáže elektrickou energií z domu č. p. 228 nebo vybírání poštovní schránky umístěné na zmíněné garáži. Pro úplnost žalovaný dodal, že v souladu s § 10 odst. 5 zákona o evidenci obyvatel je místem trvalého pobytu účastníka, jehož trvalý pobyt byl úředně zrušen, sídlo ohlašovny, v jejímž územním obvodu byl občanovi trvalý pobyt zrušen. Závěrem žalovaný navrhl, aby byla kasační stížnost pro nedůvodnost zamítnuta.

Osoby zúčastněné na řízení ve vyjádření ke kasační stížnosti zpochybnilly opodstatněnost požadavku stěžovatele na odkladný účinek rozhodnutí. Porušování jejich práv stěžovatelem se jich dotýká zásadním způsobem. Žaloba a následná kasační stížnost proti zrušení údaje o místu trvalého pobytu jsou pouze jedním z příkladů aktivit stěžovatele, které je v konečném důsledku poškozují, stejně jako skutečnost, že stěžovatel dosud neuvolnil část nemovitosti, k níž pozbyl majetkových práv v roce 2007, neukončil smluvní vztahy s dodavatelem elektřiny, poskytovatelem telefonu, nechává si zasílat poštu proti vůli osob zúčastněných na řízení na adresu jejich domu, brání snaze o rekonstrukci domu a okolní zahrady apod. Stěžovatelova neochota respektovat platný rozsudek z roku 2007 vede ke zcela zbytečným soudním sporům, které podle osob zúčastněných na řízení nemohou být ve veřejném zájmu.

Argumenty uváděné v kasační stížnosti považují osoby zúčastněné na řízení za zkreslené a vytržené z kontextu ostatních skutečností. Dne 14. 12. 2007 nabyl právní moci rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, na jehož základě se osoby zúčastněné na řízení staly vlastníky předmětného domu a na jehož základě stěžovatel pozbyl k tomuto domu a zahradě majetkových práv. Stěžovatel a členové jeho rodiny měli ke dni nabytí právní moci rozsudku jako trvalé bydliště uvedenou adresu H. č. p. 228, přestože bydleli více než 18 let v bytě v Ú. Na základě žádosti osob zúčastněných na řízení si manželka a děti stěžovatele místo trvalého pobytu změnily, ovšem stěžovatel tak neučinil. Byl vyzván, aby ukončil smluvní vztahy s dodavatelem elektřiny, vody a poskytovatelem telefonu. Jelikož tuto výzvu nerespektoval, podaly na něj osoby zúčastněné na řízení trestní oznámení ve věci neoprávněného zásahu k domu, bytu nebo nebytovému prostoru. Na základě doporučení policie byl vyměněn zámek od domu, neboť stěžovatel v pozdních nočních hodinách v době jejich nepřítomnosti do domu docházel a poškozoval jejich majetek. Je tedy patrné, že jakékoli užívání bytu ve druhém nadzemním podlaží stěžovatelem bylo po 14. 12. 2007 nezákonné. Proto osoby zúčastněné na řízení navrhly, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžejní námitkou kasační stížnosti je tvrzení stěžovatele, že nebyly splněny obě podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel, především podmínka „neužívání objektu“.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda rozhodnutí o zrušení údaje o trvalém pobytu může být podrobeno soudnímu přezkumu. Krajský soud v předmětném rozsudku správně vycházel z právního závěru vysloveného v usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2007, č. j. 2 As 64/2005 - 108, publikovaného pod č. 1259/2007 Sb. NSS, dostupného na www.nssoud.cz, podle něhož je právo na zvolení místa trvalého pobytu podle § 10 zákona o evidenci obyvatel „*veřejným subjektivním právem, proti jehož porušení rozhodnutím správního orgánu se může občan dovolat ochrany postupem podle § 65 a násl. s. ř. s. před správním soudem. Nedílnou součástí práva na zvolení místa trvalého pobytu je také právo na to, aby na zvolené adrese místa trvalého pobytu nebyly evidovány osoby, které pro to nesplňují nebo přestaly splňovat zákonné podmínky*“. Rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu stěžovatele tak je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s. a může být přezkoumáno soudy ve správním soudnictví.

Z ustanovení § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel, ve znění účinném do 31. 12. 2008, plyne, že ohlašovna rozhodne o zrušení údaje o místu trvalého pobytu, zaniklo-li užívací právo občana k objektu nebo vymezené části objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako místo trvalého pobytu občana, a neužívá-li občan tento objekt nebo jeho vymezenou část.

V rozsudku ze dne 25. 11. 2009, č. j. 6 As 15/2009 - 110, dostupném na www.nssoud.cz, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*pro rozhodnutí o zrušení údaje o místu trvalého pobytu žalobce musí být ve smyslu § 12 odst. 1 písm. c) zákona č. 133/2000 Sb. splněny současně dvě podmínky, a to jednak zánik užívacího práva žalobce k objektu, jehož adresa je v evidenci obyvatel uvedena jako jeho místo trvalého pobytu a jednak musí být doloženo, že žalobce objekt neužívá*“. V rámci řízení o zrušení údaje o místu trvalého pobytu správní orgán nejprve zkoumá naplnění podmínky právní, tj. zda občan má právní titul k užívání objektu; až následně podmínku fakticity užívání. Teprve je-li v řízení prokázáno, že užívací právo (tj. právní titul užívání) občana zaniklo, může správní orgán hodnotit, zda občan předmětný objekt fakticky užívá.

Mezi účastníky řízení není sporu o tom, že podmínka „*zániku užívacího práva stěžovatele k objektu*“ byla splněna. To ostatně vyplývá i ze správního spisu, v němž je založen jednak rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 11. 2007, č. j. 26 Co 232/2007 - 356, jímž byl dům na adrese H. č. p. 228 přikázán do spoluvlastnictví osob zúčastněných na řízení, a jednak výpis z katastru nemovitostí ze dne 23. 9. 2008 deklarující vlastnické právo osob zúčastněných na řízení k předmětnému objektu. Stěžoval existenci užívacího práva k předmětné nemovitosti ani netvrdí.

Následně se Nejvyšší správní soud zabýval splněním druhé podmínky pro zrušení údaje o místu trvalého pobytu, tj. že občan objekt neužívá. Definici pojmu „užívání“ zákon o evidenci obyvatel neuvádí, zdejší soud však má zato, že pojem „užívání objektu občanem“ je nutné interpretovat jako užívání faktické. Z vyjádření účastníků řízení obsažených v předložené spisové dokumentaci lze dovodit, že na doporučení Policie ČR osoby zúčastněné na řízení po nabytí právní moci rozsudku, jenž jim svěřil dům na adrese H. č. p. 228 do spoluvlastnictví,

vyměnily dne 23. 9. 2008 zámek u hlavních domovních dveří. Stěžovateli byl od té doby přístup do předmětného objektu zamezen, ačkoliv předtím ho užíval téměř denně. Tuto skutečnost potvrdil stěžovatel v doplnění kasační stížnosti ze dne 15. 4. 2010, přičemž zdůraznil, že stále platí inkaso, poplatek za elektřinu, telefon aj.

Na základě výše popsaného skutkového stavu je zřejmé, že stěžovatel objekt fakticky neužívá a ani užívat nemůže, neboť do něj má zamezen přístup. Placení inkasa či jiných poplatků nemůže bez dalšího znamenat splnění podmínky užívání domu, resp. bytu. Faktickým užíváním objektu je nutno rozumět jeho reálné užívání zejména pro účely bydlení, tj. např. pravidelné docházení do domu, zdržování se v něm, umístění svých osobních věcí v tomto objektu apod. Stěžovatel však do objektu není oprávněn vstupovat, nemůže ho tedy ani užívat. Užívání garáže či zahradní chatky na témže pozemku není pro danou věc relevantní, neboť se nejedná o objekty, které má stěžovatel zapsán jako místo trvalého pobytu; nadto garáž ani zahradní chatka (kolna) nejsou objekty určenými k bydlení ve smyslu § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel a jako místo trvalého pobytu by zapsány být nemohly.

Krajský soud v předmětném rozsudku proto naprosto správně konstatoval, že užívání zahradní chatky a garáže umístěných na pozemku, na němž se nachází i předmětný dům, nemůže být chápáno jako užívání domu na adrese H. č. p. 228. Tyto objekty nejsou objekty určenými k bydlení v souladu s § 10 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel, podle něhož se místem trvalého pobytu rozumí adresa pobytu občana v České republice, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání. Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je podle zvláštního právního předpisu označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je podle zvláštního právního předpisu určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci.

S výše uvedeným závěrem krajského soudu stěžovatel nesouhlasil a v kasační stížnosti namítal, že pokud zahradní chatka ani kolna nemohou být místem trvalého pobytu stěžovatele, protože nesplňují podmínky § 10 odst. 1 zákona, nemůže být takovým místem ani ohlašovna. Uvedenou námitku neshledal Nejvyšší správní soud důvodnou. Ohlašovna sice nesplňuje podmínky místa trvalého pobytu občana vyjmenované v § 10 odst. 1 zákona, neboť zpravidla není objektem určeným k bydlení, ubytování či individuální rekreaci. Smyslem zapsání ohlašovny jako místa trvalého pobytu občana, jemuž byl údaj o místu trvalého pobytu zrušen podle § 12 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel, je zajistit, aby každý občan pobývajícím na území České republiky měl v informačním systému evidence obyvatel zapsán určitý údaj o místě trvalého pobytu. V případě, že je na žádost vlastníka nebo oprávněné osoby údaj o místu trvalého pobytu občana zrušen (§ 12), existuje v zákoně o evidenci obyvatel podpůrný mechanismus, jaký údaj o místu trvalého pobytu má být v takovém případě do evidence zapsán. Zapsání ohlašovny jako místa trvalého pobytu občana je spíše dočasného charakteru a plní především evidenční funkci.

Závěrem zdejší soud připomíná, že právě o ústavní konformitě ustanovení § 10 odst. 5 zákona o evidenci obyvatel rozhodoval Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 4/02 ze dne 30. 10. 2002 (N 136/28 SbNU 191; 495/2002 Sb.), dostupném na <http://nalus.usoud.cz/>, v němž konstatoval, že dané ustanovení není v rozporu s čl. 14 odst. 1 Listiny základních práv a svobod garantující právo na svobodu pohybu a pobytu. Ústavní soud uzavřel, že citované ustanovení *neupravuje společenský vztah založený na volbě občana, ale reguluje situaci, která předpokládá předchozí postup podle ustanovení § 12 odst. 1 zákona o evidenci obyvatel (tj. úřední zrušení místa*

takového pobytu) a řeší pouze důsledky, jež z toho pro místo trvalého pobytu vyplývají. Jedná se proto o speciální právní úpravu, která dotčenému občanovi nebrání v uplatnění práva volby místa trvalého pobytu (v rámci ustanovení § 10 odst.1 zákona o evidenci obyvatel) nebo v postupu v souladu s ustanovením § 10 odst. 5 a 6 zákona o evidenci obyvatel, tedy v ohlášení změny trvalého pobytu za podmínek tam uvedených. Napadené ustanovení se proto týká pouze jedné z možných forem určení (změny) místa trvalého pobytu a plní především evidenční funkci, z níž žádné důsledky pro výběr místa pobytu nevyplývají.

S ohledem na výše uvedené závěry Nejvyšší správní soud potvrdil napadený rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové a uzavřel, že podmínky pro zrušení údaje o místě trvalého pobytu stěžovatele podle § 12 odst. 1 písm. c) zákona o evidenci obyvatel byly kumulativně splněny.

Žadostí stěžovatele o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud vzhledem k rozhodnutí ve věci samé nezabýval.

Žalobce tedy se svými námitkami neuspěl; Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou. O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly. Podle § 60 odst. 5 s. ř. s. mají osoby zúčastněné na řízení právo na náhradu jen těch nákladů řízení, které jim vznikly v souvislosti s plněním povinností uložených soudem. Soud však osobám zúčastněným na řízení žádné povinnosti neuložil, proto rozhodl tak, jak je uvedeno v bodu IV. výroku.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 17. června 2010

JUDr. Marie Žiškova
předsedkyně senátu